

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till
lag om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland och att den gällande lagen med samma rubrik upphävs. I lagens bestämmelser beaktas verkningarna av utsökningsbalken och lagen om Riksfogdeämbetet på landskapsfog-

deämbetets administrativa ställning. Det föreslås att tjänstebeteckningen biträdande utmättningsman ändras till landskapsutmättningsman.

Lagen avses träda i kraft hösten 2012.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Utsökningsmyndighet i landskapet Åland är landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland. Landskapsfogdeämbetet inrättades år 1980 för att sköta utsökningsväsendet i landskapet Åland. Vid inrättandet indrogs de fyra länsmansbefattningarna i landskapet och verkställigheten av utsökningsärenden koncentrerades till landskapsfogdeämbetet. De övriga länsmansuppgifterna överfördes till polischefen i landskapet som är landskapets myndighet. Åklagarväsendet hade redan tidigare i sin helhet hänförs till landskapsåklagarämbetet, som är en statlig myndighet.

Till följd av reformen av utsökningens organisation är landskapsfogdeämbetet det minsta av landets 22 utsökningsverk. Landskapsfogdeämbetet är också det enda enspråkigt svenska utsökningsverket.

Landskapsfogdeämbetet och dess verksamhet påverkas i hög grad av de lokala förhållandena i landskapet Åland och landskapets särställning. Trots det begränsade befolkningsunderlaget har landskapsfogdeämbetet ett omfattande verksamhetsområde och arbetet i skärgården kräver tid och resurser. Också migrationen mellan Åland och Sverige ställer särskilda krav på verksamheten.

Vid landskapsfogdeämbetet finns en tjänst som landskapsfogde och tre tjänster som biträdande utmättningsman. Vid ämbetet finns en deltidsanställd avdelningssekreterare och två byråsekreterare.

Vid landskapsfogdeämbetet inleds i genomsnitt 10 000 ärenden per år. År 2011 ökade antalet och uppgick till drygt 13 000. Under åren 2006 – 2011 har det inkommit i genomsnitt 3 500 ärenden per biträdande utmättningsman och år. Samtidigt har antalet gäldenärer uppgått till i genomsnitt 3 800 per år. En betydande del av gäldenärerna (90 procent) är fysiska personer. Landskapsfogdeämbetet redovisar årligen cirka 4 miljoner euro indrivna medel till sökandena.

Enligt 1 kap. 13 § 3 mom. i utsökningsbalken (705/2007) gäller särskilda bestämmelser för den lokala utsökningsmyndigheten i landskapet Åland.

Bestämmelserna om utsökningsmyndigheten i landskapet Åland finns i en speciallag, det vill säga lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (898/1979). I övrigt är det utsökningsbalken och förordningen om utsökningsförfarandet (1322/2007) som tillämpas på utsökningsförfarandet i landskapet Åland.

I den nya lagen ska på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivas om utsökningsverksamheten ordnas lokalt. I landskapet Åland ska finnas ett landskapsfogdeämbete vars verksamhetsområde, det vill säga utsökningsdistrikt, består av landskapet Åland. På samma sätt som för närvarande är landskapsfogden chef för landskapsfogdeämbetet.

Den gällande lagen trädde i kraft år 1980. I lagen föreskrivs att det i landskapet Åland finns ett landskapsfogdeämbete som lyder under justitieministeriet. Med stöd av utsökningsbalken som trädde i kraft år 2008 och lagen om Riksfogdeämbetet (519/2009) som trädde i kraft år 2010 hör landskapsfogdeämbetet till justitieministeriets förvaltningsområde och lyder under Riksfogdeämbetet. Det föreslås att dessa ändringar som påverkat landskapsfogdeämbetets administrativa ställning beaktas i den nya lagen.

Enligt 1 § i den gällande lagen är landskapsfogdeämbetet en myndighet som verkställer domar i brottmål. I den gällande utsökningslagstiftningen finns det ingen motsvarande bestämmelse i fråga om de andra utsökningsverken. Det föreslås att denna bestämmelse slopas även för landskapsfogdeämbetets del. Behörigheten för landskapsfogdeämbetets utmättningsmän ska fastställas enligt samma särskilda bestämmelser om verkställighet av straff som behörigheten för andra utmättningsmän.

Tjänstebeteckningen biträdande utmättningsman föreslås bli ändrad. Den nya tjänstebeteckningen föreslås vara landskapsutmättningsman. I övriga delar av Finland har tjänstebeteckningen biträdande utmättningsman ändrats till häradsutmättningsman som bättre beskriver deras relativt självständiga uppgifter. En tjänstebeteckning med prefixet "härads" lämpar sig inte så väl i landskapet Åland, eftersom landskapet inte omfattas av häradsindelningen. Den föreslagna nya tjänstebeteckningen skulle basera sig på prefixet "landskap" på samma sätt som tjänstebeteckningen landskapsfogde och dess uppbyggnad skulle motsvara uppbyggnaden av tjänstebeteckningarna vid de andra utsökningsverken.

Landskapsutmättningsmännen ska på samma sätt som för närvarande också vara stämningmän. Vid landskapsfogdeämbetet kan det utöver tjänsterna som landskapsfogde och landskapsutmättningsman även finnas andra tjänster och personal i arbetsavtalsförhållande.

Bestämmelserna om ämbetsspråket i landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland och de språkkunskaper som krävs av personalen finns i 6 kap. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) samt i statsrådets förordning om de språkkunskaper som krävs av statsanställda i landskapet Åland (1218/2007) som utfärdats med stöd av 42 § 1 mom. i självstyrelselagen.

Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 4 § i lagen ska i fråga om utnämning till tjänst som landskapsfogde och behörighetsvillkoren för landskapsfogden och landskapsutmättningsmännen tillämpas vad som föreskrivs i utsökningsbalken om ledande häradsfogde, häradsfogde och häradsutmättningsman. Vad som i utsökningsbalken och annan lagstiftning föreskrivs om utmättningsman ska på motsvarande sätt tillämpas på landskapsfogden och landskapsutmät-

ningsmännen, beroende på till vem respektive uppgift enligt utsökningsbalken hör.

Gällande förordning om förvaltningen av landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (974/2011) utfärdades den 25 augusti 2011. Förordningen blir upphävd samtidigt som den gällande lagen upphävs. Merparten av bestämmelserna i den gällande förordningen överlappar bestämmelserna i förordningen om utsökningsväsendets förvaltning (1321/2007). Bestämmelserna i den sistnämnda förordningen kan trots 1 kap. 13 § 3 mom. i utsökningsbalken tillämpas på förvaltningen av landskapsfogdeämbetet. Det föreslås att bestämmelser som motsvarar förordningens 2 §, som gäller tjänsterna vid landskapsfogdeämbetet, tas in i den nya lagen som dess 3 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten av den nya lagen ska vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga nya konsekvenser för statsfinanserna eller några andra än obetydliga konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet.

Utlåtande om propositionen har begärts av Ålands landskapsregering, Riksfogdeämbetet och de organisationer som företräder landskapsfogdeämbetets tjänstemän.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft hösten 2012.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Utsökningsmyndighet i landskapet Åland

Lokal utsökningsmyndighet i landskapet Åland är landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland. Detta lyder under Riksfogdeämbetet. Landskapsfogdeämbetets verksamhetsområde är landskapet Åland.

Chef för landskapsfogdeämbetet är landskapsfogden.

2 §

Utmättningsmän

Utmättningsmän är landskapsfogden och under denne landskapsutmättningsmännen. Landskapsutmättningsmännen är också stämningsmän.

3 §

Andra tjänster och personal

Vid landskapsfogdeämbetet kan utöver tjänsterna som landskapsfogde och land

skapsutmättningsman finnas andra tjänster samt personal i arbetsavtalsförhållande.

4 §

Hänvisningsbestämmelse

På landskapsfogden tillämpas vad som i utsökningsbalken (705/2007) föreskrivs om ledande häradsfogdar och häradsfogdar. På landskapsutmättningsmännen tillämpas vad som i utsökningsbalken föreskrivs om häradsutmättningsmän.

5 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2012.

RP 73/2012 rd

Genom denna lag upphävs lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (898/1979). Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 augusti 2012

Vid förhinder för statsministern

Utvecklingsminister HEIDI HAUTALA

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*